

BULETINUL EPISCOPIEI

Buletin informativ al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cu reședința la Giula
Apare cu binecuvântarea † Preasfințitului Părinte Episcop Siluan - Anul XV. Nr. 9 (173), septembrie 2017

SLUJIRI LA TORACUL MARE, ÎN EPISCOPIA DACIEI FELIX, SERBIA

În Duminica a XIII-a după Rusalii (3 septembrie 2017), Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix, s-a aflat în mijlocul credincioșilor ortodocși români din Toracul Mare, Serbia, unde a efectuat o vizită misionar-pastorală și a fost întâmpinat de Părintele Paroh Cristian Popi (Pópîi), de membrii corului și de alți credincioși ai acestei parohii.

Slujirea duminicală a fost precedată de săvârșirea Tainei Sfintei Cununii, în după amiaza zilei precedente (2 septembrie 2017), pentru tinerii Denis și Patricia Sameș din această parohie, la care au luat parte membrii familiei și mai mulți credincioși. Ierarhul a rostit un cuvânt de binecuvântare și de învățătură despre importanța acestei Sfinte Taine și despre darul lui Dumnezeu, care completează în mod fericit calitățile, virtuțile și năzuințele oamenilor și îi ajută mult pe aceștia în tot ceea ce înseamnă menirea lor, aici, pe pământ, cu perspectivă pentru dobândirea vieții celei veșnice, în Împărăția Cerurilor.

La Sfânta Liturghie din ziua de duminică, din sobor au făcut parte atât clerici români, din Episcopia Daciei Felix și Ungariei, cât și preoți ortodocși sârbi, din parohii apropiate (Părintele Cristian Popi, Paroh la Toracul Mare și Sârchia, Părintele Emanuel Mojic, Paroh la Toracul Mic, Părintele Moise Lința, din Pa-

rohia românească Uzdin, Părintele Branco Alexovici, de la Parohia sârbească Banatsko Karageorgevo și Arhidiaconul Emanuel Văduva, de la Catedrala Episcopală din Giula, Ungaria, iar Părintele Proto-

pop Branco Marcovici, din Parohiile sârbești de la Zitiște, Torac și Topolovăț, a sosit mai târziu la această sărbătoare), exprimând astfel comuniunea liturgică frățească, inter-ortodoxă, dar și relațiile firești, de colaborare, între clerici din diferite jurisdicții, care îi slujesc pe credincioșii încredințați lor spre păstorie, în pace și bună înțelegere.

Răspunsurile liturgice, la fel ca și în seara precedentă, au fost date de membrii corului bărbătesc din Toracul Mare, condus de tânărul Mircea Lelea, potrivit notației lui Atanasie Lipovan, care a și predat o vreme în această parohie. Parohia dispune, de asemenea, de un cor de femei, condus de Doamna Marcela Iacob. La Sfânta Liturghie au luat parte mai mulți credincioși români, de diferite vârste. În Parohia

Toracul Mare conviețuiesc astăzi români, în marea lor majoritate (aproximativ 2.500 de români din totalul populației de 3.500 de locuitori), împreună cu sârbi, maghiari și romi, iar localitatea este de fapt îm-

nire lumească temporară, potrivnică lui Dumnezeu și care este în detrimentul nostru. Să încercăm să înmulțim talanții pe care i-am primit fiecare de la Bunul Dumnezeu și să îi folosim pe aceștia spre slava Sa și spre folosul semenilor noștri, fiind încredințați că nu vom găsi o altă bucurie sufletească mai mare decât în comuniunea frățească și în slujirea lui Dumnezeu și a aproapelui.

În această lucrare, de mare folos ne sunt Tainele Bisericii, iar la loc de cinste se află Spovedania și Împărțășirea cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, Singurul Care ne poate ajuta cu adevărat și dezinteresat în îndeplinirea acestui scop și în cunoașterea mai profundă de noi înșine.

După Sfânta Liturghie, toți cei prezenți au fost invitați la o agapă comună, oferită din partea parohiei, la centrul ei social, unde au loc o parte dintre activitățile importante desfășurate aici (mese oferite cu diferite prilejuri: la pomeni, sau zile de naștere, pentru oaspeții care participă la festivaluri corale, sau la alte activități culturale și sportive, pentru lansări de carte, ș.a.).

Ierarhul, împreună cu Părintele Cristian Popi, a făcut o vizită și la biserica românească din Toracul Mic, unde au fost întâmpinați de Părintele Paroh Emanuel Mojic, care le-a prezentat biserica, celelalte dependințe și lucrările pe care le-a efectuat în această

părțită în două Parohii Românești: Toracul Mare, cu hramul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și Toracul Mic, cu hramul Nașterea Maicii Domnului, precum și o Parohie sârbească, mai mică, cu Hramul Dumini- ca Tuturor Sfinților.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Părinte Siluan a vorbit despre asemănările care există între biserica din Toracul Mare și bisericile românești din Giula, dar și despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care ne-a înzestrat cu tot ceea ce este necesar pentru progresul nostru duhovnicesc și material, însă și noi, la rândul nostru, avem o datorie față de Stăpânul și Ocrotitorul nostru și față de semenii noștri, dar și față de sufletele noastre, care au nevoie de comuniunea cu Hristos și nu trebuie să se lase ademenite de vreo stăpâ-

(Continuare în pag. a 2-a)

SLUJIRI LA TORACUL MARE, ÎN EPISCOPIA DACIEI FELIX, SERBIA

(Urmare din pagina 1-a)

biserică și parohie. A fost vizitată, de asemenea și biserica ortodoxă sârbă din Torac, care a început să fie construită aici din anul 2012 și este finalizată, urmând să fie împodobită cu pictură.

Biserica de zid din Toracul Mare, închinată Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, a fost ridicată în anul 1881, iar cea din Toracul Mic în 1829. Deși primele menționări documentare despre locuitorii din părțile Toracului datează de la începutul secolului al XIV-lea (în Dipticele papale din 1334), în harta de la 1730 se vede că aici era o zonă pustie. În urma unui decret dat acum 250 de ani de Împărăteasa Maria Tereza, în aceste părți,

care atunci erau mlăștinoase, au fost colonizați români din două părți, din România: din Săcălaz, județul Timiș, în părțile Toracului Mare și din Serdin și Satul Nou (localitatea Frumușeni, de azi, din județul Arad), care s-au stabilit în Toracul Mic, iar mai târziu fiecare dintre aceștia și-au construit câte o biserică de zid, la datele menționate mai sus, iar acestea există până în ziua de astăzi.

Această aniversare, de 250 de ani, a fost făcută în anul acesta, prin manifestări culturale și spirituale, ce au avut loc cu participarea unor români din Serbia, la Săcălaz, de Rusalii, și va fi întoarsă, prin vizita celor din Săcălaz, la Toracul Mare, în Serbia, la Sărbătoarea

Nașterii Maicii Domnului, peste doar câteva zile.

De 6 ani, din 2011, Preot Paroh la Toracul Mare este Părintele Cristian Popi, care a desfășurat aici o activitate remarcabilă, constând în renovarea și amenajarea casei parohiale, la scurtă vreme după sosirea în parohie; înlocuirea completă a acoperișului bisericii și structurii sale de rezistență, în 2014; izolarea bisericii contra igrasiei, prin tăierea zidurilor, în 2016; turnarea din nou a clopotului mare al bisericii, de 823 kg., precum și restaurarea celorlalte 3 clopote, acțiune în curs de finalizare; realizarea încălzirii locașului de cult; amenajarea și îmbogățirea continuă a bibliotecii parohiale, prin re-

lațiile întreținute cu coruri și parohii din Reșița și Bocșa, dar și din alte părți; realizarea unei reviste parohiale, intitulată „Biruința”, care apare de 10 ani; activități cu copii și tineri, în special de Sfintele Sărbători de Paști și de Crăciun, ș.a.

Vizita și slujirile de la Toracul Mare au constituit parte din activitatea arhierescă de cunoaștere și îndrumare pastorală a parohiilor românești din Episcopia Daciei Felix, efectuată de către Preasfințitul Părinte Episcop Siluan, care a fost întâmpinat și de această dată cu bucurie, de clericii și credincioșii întâlniți.

**Biroul de Presă
al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**

Slujire Arhierescă în Parohia Chelmac, din Arhiepiscopia Aradului, în Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci

În Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci (17 septembrie 2017), cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului

Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului și Chiriarhul locului, Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix, a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierescă în Parohia Chelmac, din Arhiepiscopia Aradului, care este

și satul natal al Preasfinției Sale. Din soborul slujitor au mai făcut parte Părintele Paroh Cornel Ardelean și cei doi Diaconi de la Catedrala Episcopală din Giula (Arhidiaconul Emanuel Văduva și Diaconul Marius Vidican), iar răspunsurile la strană au fost date de un grup de tineri din Parohie, care sunt membri și în corul parohial, format în urmă cu aproape

un deceniu, sub îndrumarea Părintelui Matei Florin, de la Bata, fiu al satului Chelmac și care continuă de

fapt o veche tradiție corală, ce durează de mai bine de un secol, în această localitate.

În cuvântul de învățătură Preasfințitul Părinte Siluan a tâlcuit pericopa evanghelică duminicală care ne îndeamnă și pe noi să devenim următori ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pe calea Crucii, a exprimat bucuria de a putea sluji din nou în

satul său natal și a apreciat participarea la slujbă a multor credincioși, de diferite vârste, dintre care mai

mulți copii s-au împărtășit cu Sfintele Taine, precum și prezența și cântarea corului, care sunt semne dătătoare de nădejde pentru viitorul acestei Parohii, ce numără în prezent aproximativ 170 de familii și 300 de credincioși. La urmă, Ierarhul i-a uns cu mir pe toți credin-

cioșii, în semn de binecuvântare. Biserica de zid din Chelmac datează din anul 1815, fiind ridicată pe locul unei biserici mai vechi și este închinată Sfântului Mare Mucenic Gheorghe.

**Biroul de Presă
al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**

Corul „Pro Musica” din Giula, în Episcopia Severinului și Strehaiei

Cu binecuvântarea și participarea Preasfințitului Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și cu sprijinul Preasfințitului Părinte Episcop Nicodim, al Severinului și Strehaiei, Corul „Pro Musica” din Giula, Ungaria, s-a aflat pentru două zile (9 și 10 septembrie 2017) într-un pelerinaj, efectuat la diferite biserici și mănăstiri din cadrul Episcopiei Severinului și Strehaiei.

Grupul coral, care a luat ființă în anul 1991, sub bagheta dirijorală a renumitului Profesor Gheorghe Flueraș din Arad, iar din

2011 este condus de tânărul și talentatul Profesor Adrian Bughi, tot din Arad, ucenic al maestrului Flueraș, a purces de data aceasta la drum, din orașul Giula, sâmbătă, 9 septembrie 2017, dis-de-dimineață. Grupul a fost compus din 25 de persoane, între care s-au numărat Părintele Florin Olteanu, membru al corului, Protopop de Giula și Paroh la Chitighaz, în Ungaria, conducătorul grupului, Domnul Profesor Adrian Bughi, dirijorul corului și Domnul Ștefan Oroian, artist plastic din Giula și Președinte al Fundației „Pro Musica”, constituită în mod special, în 1993, pentru a sprijini activitatea corului.

Primul popas al pelerinajului s-a făcut la Mănăstirea Piatra Scrisă, din Episcopia Caransebeșului, unde a fost vizitată biserica veche a mănăstirii, cu renumita icoană făcătoare de minuni, a Preasfintei Treimi, pictată pe piatră.

Grupul a fost așteptat apoi, la intrarea în orașul Orșova, de Părintele Mihai Zorilă, Consilierul Economic al Episcopiei Severinului și Strehaiei, care i-a condus la Mănăstirea „Sfânta Ana”, din acest oraș și le-a prezentat biserica și muzeul mănăstirii, dedicat ctitorului ei, renumitul ziarist și patriot Pamfil Șeicaru (1894-1980). Aici, membrii corului s-au întâlnit și cu Preasfințitul Părinte Siluan, care în dimineața aceleși zile a slujit împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului și cu Preasfințitul

Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei și Chiriarhul locului, la târnosirea bisericii noi, din Șimian (din apropiere de orașul Drobeta Turnu Severin), închinată Cuviosului Dorotei al Gazei.

În această primă zi, de pelerinaj pe pământuri mehedintene, Corul „Pro Musica”, împreună cu Preasfințitul Părinte Si-

luan, cu Părintele Mihai Zorilă și ceilalți clerici au vizitat și alte biserici din Orșova și au făcut o croazieră pe Dunăre, până dincolo de Cazanele Mari, la peștera Ponicova, în timpul căreia au putut admira câteva dintre valorile deosebite, naturale și istorice, ale acestor locuri, precum Tabula Traiana, mărturie a trecerii odinioară pe aici a oștirilor împăratului Traian, sau Mănăstirea Mraconea și chipul sculptat în piatră al Regelui Decebal, pe spesele lui Iosif Constantin Drăgan, din Lugoj, fiind călăuziți, peste tot, de glasul înțelept și blând, presărat și cu umor, al Părintelui Mihai.

În aceeași seara, la cină, a fost sărbătorită una dintre membrele corului, Doamna Maria Chiș, la împlinirea frumoasei vârste de 78 de ani.

Obiectivul principal al vizitei Corului „Pro Musica” la Severin a fost participarea la Sfânta Liturghie și concertul de cântări bisericești pe care l-a oferit, la final, în fața clerului și credincioșilor de la Catedrala Episcopală din Severin, în Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci (10 septembrie 2017). Slujba a fost săvârșită de cei doi Ierarhi: Preasfințitul Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei și Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul românilor ortodocși din Ungaria, împreună cu un numeros sobor de preoți și diaconi din cele două Eparhii.

Coriștii români din Giula au fost pri-

miți apoi de Preasfințitul Părinte Nicodim, la Reședința Episcopală din Severin, și au mai vizitat, de asemenea și Mănăstirea Vodița, înainte de întoarcerea spre casă, unde au revenit cu amintiri frumoase și cu multă bucurie în suflete.

Pelerinajul a putut avea loc cu sprijinul financiar al Ministerului Resurselor Umane

de la Budapesta, obținut printr-un concurs, al Autogovernării Românești Județene din Bichișcea-ba și al celei Locale din Giula, dar și al Episcopiei Severinului și Strehaiei, prin implicarea Părintelui

Consilier Mihai Zorilă și a Secretarului Eparhial Iulian Pruiu, conducătorul Corului „Koinonia” al Episcopiei Severinului și Strehaiei.

Corul „Pro Musica” a împlinit, în 2016, 25 de ani de existență și activitate prodigioasă, desfășurată în scopul menținerii și promovării artei corale și identității românești și ortodoxe la românii din Ungaria și a primit atunci, din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel Ordinul „Sanctus Stephanus Magnus”.

Între realizările importante ale Corului din Giula se numără organizarea a șapte festivaluri de muzică sacră și opt festivaluri de muzică laică, la Giula, precum și participarea la numeroase concerte și festivaluri, în Ungaria, în România și în alte țări: la Pécs (1994), Budapesta (2004), Seghedin (2013, 2014, 2015), Szentendre (2015), Csongrád (2003), Hódmezővásárhely (1998) și Giula (toate în Ungaria); la Argos Orestico, în Grecia (1995); la Vârșet, în Serbia (2016); la Arad și Șiria (1998), Lipova (1994), Covăsânt (2007, 2008), Vârfurile (2005), Orăștie (2004), Baia Mare (2005), Curtea de Argeș (1997), Pitești (2000), Oradea (2001) și Lugoj (2001, 2008, 2014, 2016).

**Biroul de Presă
al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**

Pro Memoria - Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Justinian Marina

(Urmare din numărul anterior)

Președinte de societăți cooperatiste, Director de bănci populare și de cămine culturale

Ca director al Băncii populare și președinte al Cooperativei din Băbeni a venit în sprijinul enoriașilor săi, mai ales în anii de lipsuri, procurându-le la prețuri avantajoase cereale și nutreț pentru animale.

În anul 1929, la stăruința sa, a luat ființă Banca populară a preoților din județul Vâlcea, unică în felul ei la noi. A lucrat efectiv la redactarea statutelor și a fost ales în comitetul de conducere al acestei bănci.

Zelos susținător al acțiunilor Societății “Renașterea”, a conferențiat deseori la reuniunile acesteia, cum a fost Congresul de la Turnu Severin, din anul 1930, unde a prezentat conferința despre “Cooperativă și Creștinism”. La Congresul de la Craiova, din anul 1931, a fost ales membru în Comitetul Central al Societății “Renașterea”.

În calitate de președinte al Societății “Ajutorul” a preoților vâlceni, a achiziționat cel mai frumos imobil din centrul orașului Râmnicu Vâlcea, în care și-au stabilit sediul Banca populară a preoților și cântăreților, protoieria, căminul preoțesc, căminul cultural orășenesc și județean și biblioteca acestuia. Inițiativa a fost urmată și de preoții din alte părți, încât în toate capitalele de județ din eparhie s-au înființat societăți cooperatiste preoțești.

În iunie 1942, ca președinte al preoților vâlceni, împreună cu prietenul său Mihail Roșianu, conducătorul învățătorilor vâlceni, și în unire cu președinții asociațiilor profesorilor secundari și cântăreților bisericești, a convocat într-o mare adunare pe toți preoții, învățătorii, cântăreții și profesorii secundari din județul Vâlcea, pentru constituirea unei asociații culturale. Au participat la această adunare 760 de persoane. După dezbateri și clarificări, s-a căzut de acord să se constituie o cooperativă de librărie, tipografie și editură, cu denumirea “Înfrățirea”. S-a ales și un consiliu de administrație, avându-l ca președinte pe preotul Ioan Marina. În câteva luni s-au înscris 1250 de membri și s-a adunat un capital suficient pentru a se cumpăra trei librării din Râmnicu Vâlcea și alte trei librării dintre cele refugiate aici din pricina războiului (Cartea Românească din Cernăuți, Librăria corpului didactic din Tecuci și Librăria Mitropoliei Moldovei). Din fondurile cooperativei au fost subvenționate cancelariile proto-poești, cancelaria Inspectoratului școlar județean, căminul cultural orășenesc și s-au acordat diferite ajutoare copiilor orfani de preoți, profesori, învățători și cântăreți bisericești. Cooperativa a reprezentat cel mai viu exemplu de afirmare a spiritului de solidaritate a intelectualilor - preoți, profesori și învățători - din satele și orașele județului Vâlcea.

În primăvara anului 1943, la cererea Primăriei orășenești, a preluat conducerea căminului cultural “Constantin Brâncoveanu” din municipiul Râmnicul Vâlcea, pe care l-a organizat în patru secții, între care și o Universitate populară, în cadrul căreia au conferențiat profesori universitari din București și Sibiu și membri ai Academiei Române. A mai înființat în cadrul căminului o bibliotecă cu peste 3000 de volume, pe care a pus-o la dispoziția cititorilor, precum și o orchestră și un cor, care au dat mai multe concerte în oraș, bine primite de locuitori. A condus acest cămin până în luna ianuarie anul 1945.

Prezență luminoasă în viața publicistică

Pe lângă lucrarea pastorală și administrativ-gospodărească a desfășurat și o stăruitoare activitate publicistică, în calitate de colaborator la unele ziare și reviste bisericești și laice, unde a publicat diferite articole și studii cu caracter bisericesc și economic, făcând cunoscute inițiativele sale pentru înființarea de cooperative și bănci populare și alte asociații de interes obștesc.

A colaborat asiduu la cotidianul “Cuvântul” din Râmnicu Vâlcea și la revista de cultură creștină “Renașterea” din Craiova, unde a publicat, printre altele, “Cooperativă și Creștinism”, care s-a tipărit și în broșură. A fost prezent cu unele articole și în revista literară “Floarea de Foc”, din București, întemeiată de scriitorul Sandu Tudor (viitorul ieroschimonah Daniil Tudor), unde colaborau scriitori de stânga ai vremii, precum Alexandru Sahia, Ion Călugăru sau Eugen Ionescu, alături de Mircea Vulcănescu, Constantin Noica și Emil Cioran.

În anul 1938, în martie, împreună cu scriitorul Mihail Sadoveanu și cu ziaristul Octav Livezeanu, a înființat revista “Muncă și Voie Bună” pentru muncitori, cu apariție săptămânală, la început, iar mai târziu bilunară. Revista avea o pagină bisericească, intitulată “Pentru suflet”, pe care a scris-o singur, până în septembrie 1939, când, datorită ocupațiilor sale la tipografia eparhială, a încredințat-o scriitorului Gala Galaction (Preotul Grigore Pișculescu).

Avea în manuscris, gata de tipărire, un istoric de 200 de pagini al Mănăstirii Govora, o dezvoltare a tezei sale de licență în teologie, și o monografie a mănăstirii Bistrița, iar în curs de definitivare Viața Sfântului Grigorie Decapolitul.

Recunoscând roadele strădaniilor sale, depuse timp de 20 de ani de preoție, autoritățile eparhiale l-au cinstit cu toate rangurile bisericești (sachelar, iconom și iconom stavrofor cu drept de a purta brâu roșu), iar preoții l-au ales în Consiliul Central al Asociației Generale a Clerului din România. Ministerul Cultelor, la propunerea Sfintei Mitropolii, i-a acordat răsplata “Meritul cultural clasa I pentru Biserică”.

Din cele arătate mai sus rezultă că Părintele Ioan Marina nu era un preot simplu de sat, cum afirmă astăzi unii necunoscători, ci un preot de frunte al clerului vâlcean, bine cunoscut în toată Oltenia, la București, și mai departe în țară. Legat sufletește prin obârșie de păturile de jos, cărora le-a închinat cu dragoste și dăruire toată viața și munca sa, Părintele Ioan Marina avea strânse legături și cu intelectualii vremii, în rândurile cărora, de asemenea, era cunoscut și bine apreciat. Prin muncă fără contenire, prin voință hotărâtă, prin clarviziune și realism, dublate de cinste, demnitate și moralitate exemplară, el s-a înălțat în elita clerului de mir, din care s-au recrutat arhierii de mare valoare ai Bisericii noastre. Nu avea adversari sau dușmani, ci era unanim socotit părintele celor necăjiți și oropsiți și sfătuitorul de bine al tuturor. Iubit și stimat, era dorit și așteptat pretutindeni pentru curata mireasmă creștină desprinsă din vorba, din privirea și din purtarea sa, ce vedea pe adevăratul apostol al lui Iisus Hristos.

(Continuare în numărul următor al Buletinului)

Dr. Stelian Gomboș
(București)